

111864 - YANINDA ÇALIŞAN İŞÇİLERDEN BİRİSİNE MALININ ZEKÂTINI VEREBİLİR Mİ?

Soru

Müessesemde çalışan işçilerden birisine malımın zekâtını vermem câiz midir?

Detaylı cevap

Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de zekât verilmesi gereken sekiz yeri şöyle açıklamıştır:

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ
[سورة التوبة الآية: ٦٠] (السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

"Zekâtlar, Allah'tan bir farz olarak, ancak fakirlere, düşkünlere, zekât toplayan görevlilere (memurlara), kalpleri (gönülleri) İslâm'a ısındırılacak olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışan) kölelere, borçlulara, Allah yolunda savaşınlara ve (muhtaç kalmış) yolculara mahsustur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir." (Tevbe Sûresi: 60)

Eğer bu işçi, âyette zikredilen sekiz sınıftan birisinden ise, örneğin fakir veya düşkün veyahut da borçlu ise, kendisine zekât verilmesinde bir günah yoktur. Fakat bilinmesi gerekir ki müessese sahibinin, yanında çalışan işçiye, işçinin onda alacağı olması gibi, başka haklarına karşılık olarak vermesi veya işçiden, bu zekâta karşılık fazladan çalışmasını istemesi câiz değildir.

İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Âlimler zekât hakkında şöyle derlerdi: Azarın giderilmesi için zekât verilmez. Yakın akrabayı kayırmak için zekât verilmez. Malın korunması için zekât verilmez." (el-Muğnî; c: 3, s: 153).

Örneğin; maaşına zam yapmamaya veya kendisine mükafat vermemeye veyahut da fazladan çalışmasına karşılık olarak işçiye zekât vermek, câiz değildir.

Değerli âlim Abdurrahman b. Abdullah el-Cibrîn'e -Allah onu korusun- şöyle sorulmuştur:

"Yanımda çalışan işçilerden birisinin borçlu olduğu haberini aldım. Malımın zekâtından vermek sûretiyle kendisine yardımcı olmam câiz midir?"

Değerli âlim Abdurrahman b. Abdullah el-Cibrîn'e bu soruya şöyle cevap vermiştir:

"Malının zekâtını o işçiye şu şartlarda vermen helâldir.

1. İşçinin, borcunu ödemekten âciz olması.
2. Aldığı aylığının, âilesinin nafakasından arta kalan kısmının hâlihazırda borcunu ödeyecek kadar olmaması.
3. Zekâtını verirken, onu senin işinde daha fazla çalışmaya teşvik etme amacıyla olmaman.
4. Sana karşı daha ihlaslı olmasını sağlama amacıyla olmaman.
5. İşçinin aylığını düşürmemen.
6. İşçiye, zekât verirken ihtiyacından fazlasını vermemen.

(Fetâvâ Ulemâi'l-Beledi'l-Harâm"; s: 174).

Değerli âlim Abdurrahman b. Abdullah el-Cibrîn'e -Allah onu korusun- yine şöyle sorulmuştur:

"Ticârî bir müessesede zekâtı hak eden çalışanlar vardır. Müessesenin mallarının zekâtlarından bu çalışanlara vermesinin hükmü nedir?"

Değerli âlim Abdurrahman b. Abdullah el-Cibrîn'e bu soruya şöyle cevap vermiştir:

"Müessesede çalışan bu kimseler, müslüman ve fakir iseler, onlara zekât verilmesinde bir engel yoktur. Fakat onlara, hak ettikleri miktarlarda zekât verilmelidir. Bu zekâtı verirken, onlara aylıklarının yerine saymaları câiz değildir. Onların işe daha ihlaslı bir şekilde sarılmalarını sağlama ve işlerinde kalmalarını sağlama amacı taşımamalıdır. Çalışanlara,

zekâtın gizli bir şekilde veya onları şüphe ve zandan uzak tutmak için müessese tarafından verildiğini onlara hissettirmeyecek şekilde üçüncü bir taraf aracılığıyla verilmesi, daha fazîletlidir. Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir."

(Fetâvâ Ulemâi'l-Beledi'l-Harâm"; s: 174).